

LO RIU ÉS VIDA, TAMBÉ EN EL PESSEBRE

JORDI MONTLLÓ

President del Col·lectiu El Bou i la Mula

Lo riu és vida_Jordi Montlló

El paisatge del pessebre és un paisatge real o imaginari? És ficció, és assaig o és auto-ficció? Quan faig el pessebre creo el meu món, un món nou, idíl·lic, amb tot allò que considero bo. Harmonitzo un paisatge i uns personatges, que conviuen en pau i concòrdia; on tota mesura és humana.

Vull que els meus pastors i els meus pagesos s'hi trobin bé. Que el jou dels bous no sigui pesant. Que els xais no siguin devorats per llops famolencs, i els camps no pateixin plagues; ni tan sols bíbliques. Vull que el fred de la nit que amenaça el bon infant sigui metafòric i només sigui real en els versos cantats de les nades.

Quan faig el pessebre, vull que als meus personatges no els falti de res; que es puguin passejar entre el perfum de la farigola i l'aroma del romaní. Que transitin pels camins de terra que els he preparat, i que tots porten a la cova. Vull que hi hagi muntanyes de

suro amb els cims enfarinats. Allà dalt hi viu l'home de la neu. Més enllà de la civilització s'estenen els boscos frondosos, on s'amaguen tots els perills i tots els éssers fantàstics. On el caçador busca el senglar i el boletaire un erol de rossinyols.

Però, sobretot, vull que hi hagi un riu d'argent, de vidre o de mirall. El riu, perquè dona vida i és com la vida. Al seu voltant hi posaré un prat d'arbres fruiters, i l'horta, amb tomaqueres, mongetars, pebroteres, carbasses, enciams, faves, pèsols, maduixes i patates. Només en el pessebre pot florir tot a l'hivern, per abastir l'Infant que neix. Perquè el pessebre és màgia, il·lusió infantil vestida de paisatge. Més allunyades hi posaré la vinya, el vi nostre de cada dia. Al costat del saltant d'aigua, s'aixeca el molí, que amb cooperativa amb el riu molen el gra per passar l'any. El pa nostre de cada dia.

Un riu sota un pont, amb el pescador tirant la canya. El peix belluga, quina bona brasa. Més enllà, en un entrant dòcil, hi ha una dona que renta i perd un llençol a cada bugada. No la vull sola, al costat en vull d'altres. Xerra que xerra, tothom s'hi retrata. Que si el de can Riera fa extraperlo, que si la Maria del mas de baix es veu d'amagat amb el Manel de ca l' Arbosset. I si no, canten i canten per fer-se passar el fred: *Si n'ha fet bugadeta, l'ha rentaeta i tot. Si la n'ha esbandideta, en un riu et airós*. No són dones d'aigua, ni fetes de cap costella d'home, són les nostres dones de carn i ossos, que han fet bugada tota la vida sense queixar-se. Ja voldrien totes tenir un safareig. Una hora de camí d'anada i una hora de tornada; a l'hivern i a l'estiu. A l'hivern amb penellons i a l'estiu tota cuca viu. Per sort, en el nostre riu l'aigua te la temperatura del cor.

Al gorg que hi ha més amunt, viuen les dones d'aigua. Ningú no les ha vist; però a les nits de lluna se senten els seus cants. Diuen que si els prens una peça de roba, no et faltarà mai de res.

El riu és un camí, no només l'excusa per posar-hi un pont. El riu és el mirall del nostre paisatge. El riu del pessebre no és heraclia, sempre és el mateix riu. Però és un riu que dona vida. Quan el Nen s'hagi fet gran, el primer que farà serà anar al riu, on Joan el purificarà amb les seves aigües per començar net la seva missió.

No hi pot faltar la dona de les gerres, amb la font al costat. Tornem a trobar una de les nostres dones. És la samaritana que apaivagarà la set de l'Infant quan sigui gran. Ha tret l'aigua del pou, amb la galleda lligada a la corriola. Gerra amunt i gerra avall, un viatge rere l'altre. Ens cal aigua per a tot, per a treure'ns la son de les orelles, per a beure, per al bestiar, per a l'hort; però a la nit de Nadal ens cal l'aigua per a fer l'escudella de l'endemà.

En els camps que hi hem posat, el pagès treballa la terra de sol a sol. Però en el pessebre no hi ha nit ni dia, tot és nit o tot és dia. Quan sigui el moment, obrirà el rec per

fer-ne créixer la vida; amb aigua del riu, amb aigua del pou, o amb aigua de la sènia que empeny l'ase dels cops.

El cicle de la vida en el pessebre també és el cicle de l'aigua, que baixa de les muntanyes per abeurar els ramats dels pastors i els camells dels reis. Per fer net els llençols de les bugaderes i purificar els nostres cors. Per fer créixer el blat i la vinya que menjarem a taula i que recordarem per Pasqua. El pessebre és la Pasqua dels cors purs.